

Feitenkaart discriminatiemeldingen RADAR Rotterdam-Rijnmond 2009

vóór gelijke behandeling
tegen discriminatie

Inhoud

Inleiding	2
Meldingen van discriminatie	2
Landelijke campagne	3
De aard van de discriminatie	3
De discriminatiegrond	5
Het maatschappelijk terrein	7
Wijze van klachtbehandeling en beoordeling van meldingen	11
Herkomst van de melders	11
Geografische spreiding van klachten en meldingen	13

Inleiding

RADAR is voor de regio's Midden-en West-Brabant, Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland-Zuid de vraagbaak, waakhond, databank, kennisinstelling en lobbyist voor gelijke behandeling en tegen discriminatie.

RADAR toetst en bewaakt de handhaving van artikel 1 van de Grondwet. Dit wetsartikel garandeert het recht op gelijke behandeling en verbiedt discriminatie. De meest voorkomende vormen zijn discriminatie op grond van afkomst, geslacht, seksuele geaardheid, geloof, leeftijd en handicap. RADAR ontplooit een breed scala aan activiteiten die gelijke behandeling bevorderen en discriminatie tegengaan, zoals voorlichting en deskundigheidsbevordering, advisering van instellingen en organisaties, onderzoek en monitoring, advies en ondersteuning bij klachten en meldingen van discriminatie.

Deze Feitenkaart geeft een overzicht van de klachten en meldingen van discriminatie die in Rotterdam-Rijnmond in het jaar 2009 binnenkwamen. Aanvullende informatie over RADAR is te vinden in het Jaarbericht 2009 en op de website¹.

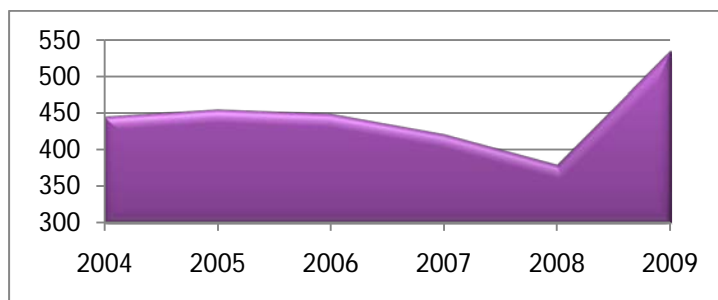
In deze digitale publicatie ligt de nadruk op de cijfers. Het is van belang te onderstrepen dat discriminatie bij uitstek een onderwerp is waarbij de cijfers niet alles zeggen. Onderrapportage en onderregistratie zijn hiervoor de belangrijkste redenen. Om een indruk te geven van de discriminatieklachten- en meldingen biedt deze feitenkaart een overzicht van het aantal meldingen per maatschappelijk terrein en discriminatiegrond en wordt verslag gedaan van de aard van de discriminatie. Daarbij wordt steeds een korte toelichting gegeven en wordt ingegaan op verschuivingen ten opzichte van voorgaande jaren. Cijfers zeggen niet veel over de inhoud. Om daar een idee van te krijgen wordt in de tekstwolken een aantal casussen weergegeven. Dit zijn korte voorbeelden van meldingen die in 2009 zijn gedaan.

Meldingen van discriminatie

Discriminatie betekent letterlijk 'onderscheid maken'. Al staat niet ieder onderscheid gelijk aan discriminatie. De wet bepaalt welk onderscheid wel of niet geoorloofd is. Wettelijk gezien wordt alleen onderscheid op de volgende gronden mogelijk gerekend tot ongeoorloofd onderscheid: herkomst, nationaliteit, godsdienst, sekse, seksuele geaardheid, leeftijd, handicap of chronische ziekte, levensovertuiging, politieke overtuiging, burgerlijke staat en arbeidsduur.

In 2009 ontvangt RADAR Rotterdam-Rijnmond 535 klachten en/of meldingen over discriminatie. Dat zijn 156 meldingen meer dan in 2008. Deze stijging van het aantal meldingen is een landelijk verschijnsel en wordt toegeschreven aan de landelijke campagne van de Rijksoverheid, waarover hieronder meer is te lezen.

Figuur 1 Discriminatiemeldingen 2004-2009

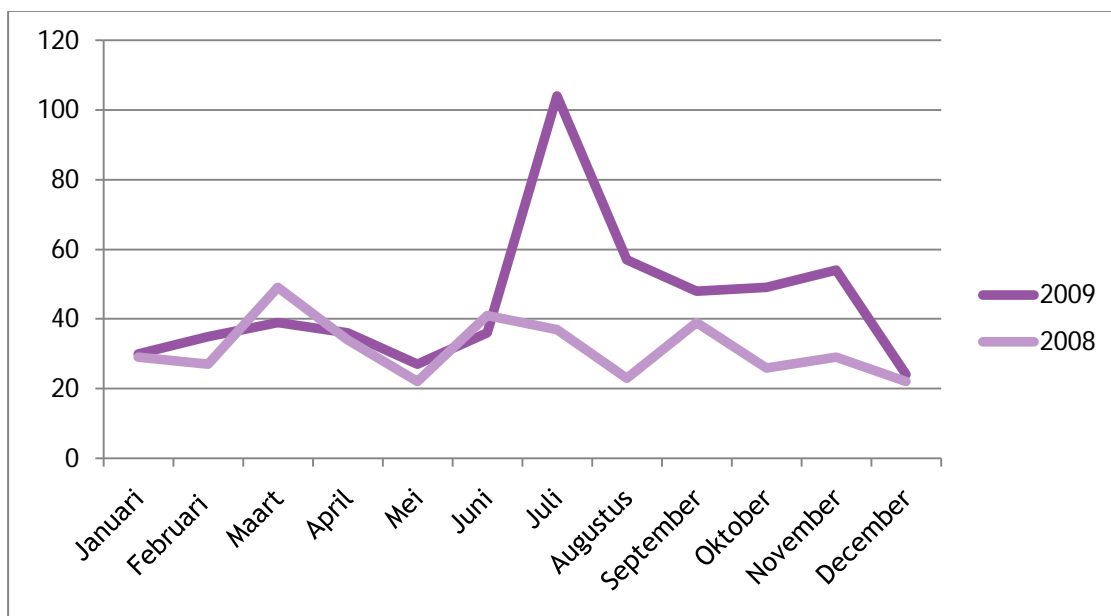
¹ Conform de verplichting die voortvloeit uit de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen voorziet RADAR jaarlijks alle gemeenten in het werkgebied van een overzicht van gemelde discriminatie-ervaringen, die zijn voorgevallen in of die anderszins betrekking hebben op die gemeente.

Landelijke campagne 'Moet jij jezelf thuislaten als je naar buiten gaat?'

In de zomer van 2009 is door de Rijksoverheid het onderwerp discriminatie en de mogelijkheid dit te melden bij een breed publiek onder de aandacht gebracht. Dit gebeurt door spotjes op de televisie en radio en door zo'n 9000 posters in stations en bus- en tramhaltes. Thema van de campagne is de vraag 'moet jij jezelf thuislaten als je naar buiten gaat?'. Daarbij worden verschillende discriminatiegronden belicht, zoals huidkleur, handicap, leeftijd, sekse, seksuele geaardheid en godsdienst. De website die tijdens de campagne is gelanceerd (www.discriminatie.nl) voorziet in informatie over discriminatie en probeert het melden van discriminatie-ervaringen te stimuleren. Via de website kunnen mensen direct in contact komen met hun lokale antidiscriminatievoorziening.

De campagne leidt landelijk tot een forse stijging van het aantal discriminatiemeldingen bij de antidiscriminatievoorzieningen. In onderstaand overzicht is te zien dat ook bij RADAR Rotterdam-Rijnmond het aantal meldingen per maand toeneemt in de zomer en dat het aantal meldingen per maand daarna hoger blijft dan voor de campagne het geval is (met uitzondering van de maand december). Op het effect van de campagne wordt in het vervolg van deze feitenkaart een aantal keer teruggekomen.

Figuur 2 Aantal discriminatiemeldingen per maand in 2008 en 2009

De aard van de discriminatie

Met de aard van discriminatie bedoelen we de manier waarop de discriminatie zich uit. Ruim de helft van de meldingen in 2009 (54 procent) gaat over 'omstreden behandeling'. We spreken van omstreden behandeling wanneer groepen worden uitgesloten van bepaalde goederen en/of diensten, of wanneer de toegang wordt geweigerd (174 meldingen). Van omstreden behandeling is ook sprake wanneer algemene regels, direct of indirect, nadelig uitpakken voor bepaalde groepen (89 meldingen). Voorbeelden van omstreden behandeling zijn het weigeren van een verzekering of arbeidsbemiddeling of het niet toegelaten worden tot een discotheek. Maar ook een afwijzing bij een sollicitatie of het verbod op het dragen van een hoofddoek: een regel die moslima's treft en uitsluit.

Bijna 40 procent van de meldingen gaat over 'vijandige bejegening'. Veruit de meeste meldingen (159) in deze categorie hebben betrekking op discriminatoire belediging, waaronder beledigende,

denigrerende of stigmatiserende uitspraken en scheldpartijen, bijvoorbeeld op straat of op het werk. Ook pesten op school valt hieronder. Andere meldingen in deze categorie hebben betrekking op het verspreiden van pamfletten of graffiti (bijvoorbeeld hakenkruisen of racistische leuzen) of collectieve uitingen van discriminatoire opvattingen (bijvoorbeeld een demonstratie van extreemrechts). Gevallen van uitsluiting of het negeren van mensen, maar bijvoorbeeld ook seksuele intimidatie worden onder vijandige bejegening geteld.

Meldingen van fysiek letsel of ernstige dreiging daartoe, zijn geregistreerd als **geweld** of **bedreiging**. Het gaat hierbij gelukkig om een beperkt aantal incidenten. In vergelijking tot 2008 is het aantal registraties van geweld licht afgenomen (-5), ondanks de stijging van het totaal aantal meldingen.

Wat betreft de verhouding omstrede behandeling - vijandige bejegening is vergeleken met 2008 het aantal meldingen van vijandige bejegening gestegen en het aantal meldingen van omstrede behandeling (relatief) iets gedaald.

Tabel 1 Aantal meldingen naar aard van de discriminatie in 2009 en 2008

Aard van de discriminatie	2009		2008	
	Aantal meldingen	(%)	Aantal meldingen	(%)
Omstrede behandeling	289	(54%)	218	(58%)
Weigering goed/dienst	174		115	
Toepassing regels	89		87	
Overig	26		16	
Vijandige bejegening	196	(37%)	125	(33%)
Demonstratie	3		0	
Belediging	159		96	
Bekladding/pamfletten	10		12	
Overig	24		17	
Geweld	8	(1%)	13	(3%)
Poging tot geweld	0		5	
Geweld	8		8	
Bedreiging	12	(2%)	8	(2%)
Overig	30	(6%)	15	(4%)
Totaal	535		379	

Buren treiteren een vrouw vanwege haar donkere huidkleur. Haar huis wordt regelmatig met eieren bekogeld. Als zij langs de speeltuin fietst maken de jongeren die daar rondhangen allerlei rare geluiden. Laatst werd zij op een wandeling met haar dochter door twee van die jongens uitgescholden: 'gadver die bruinen stinken naar poep'.

Een man denkt dat zijn werkgever hem wil ontslaan vanwege zijn leeftijd en hem wil vervangen door een jongere - dus goedkopere - kracht.

De discriminatiegrond

Iets meer dan de helft van de meldingen gaat over discriminatie op grond van **herkomst, kleur of ras**, ook wel 'etnische discriminatie' genoemd (290). Deze meldingen hebben betrekking op alle maatschappelijke terreinen, maar gaan wel iets vaker dan gemiddeld over 'vijandige bejegening'.

In 2009 is 40 maal melding gedaan van **discriminatie op grond van homoseksualiteit of transgender-identiteit**. Meldingen lopen daarbij uiteen van scheldpartijen op straat tot pesterijen op het werk en bedreigingen met geweld. Ook gaat een aantal meldingen over homofobe uitspraken op het internet. Twee meldingen hebben te maken met de transgender-identiteit.

Van **seksediscriminatie** is 35 maal melding gedaan. Bijna de helft van die meldingen heeft betrekking op de arbeidsmarkt, waarbij mannen of vrouwen zijn uitgesloten van een functie vanwege hun sekse. Bij vrouwen gaat het hierbij bijvoorbeeld om (het risico op) zwangerschap. Mannen worden niet aangenomen omdat er voorkeur is voor een vrouw. Ook gaat het om ervaringen met seksuele intimidatie of vrouwonvriendelijke opmerkingen op de werkvloer. Over seksediscriminatie zijn evenveel meldingen door mannen als vrouwen gedaan.

Verder is in 2009 31 maal melding gedaan van discriminatie op grond van **godsdienst**. Hierbij gaat het in de meeste gevallen om discriminatie op grond van het islamitische geloof, waarbij het opvallend vaak met een hoofddoek te maken heeft en dus vrouwen gedupeerd zijn. Met name op het werk, maar ook tijdens het sporten wordt de hoofddoek niet altijd geaccepteerd. Ook zijn er enkele meldingen van vrouwen met een hoofddoek die op straat zijn uitgescholden.

Van discriminatie als gevolg van **handicap of chronische ziekte** is 27 maal melding gedaan. Veel van deze meldingen gaan over arbeidsbetrekkingen; over contracten die niet worden verlengd of sollicitanten die worden afgewezen vanwege een beperking. Ook gaan enkele klachten over het weigeren van bepaalde vergoedingen (voor bijvoorbeeld medicijnen) of het weigeren van diensten of hulpmiddelen (zoals een scootmobiel) door verzekeringen of overheidsinstanties.

De basisschool van een zesjarig meisje wordt verbouwd. Daarom wordt haar klas een jaar lang op een andere locatie ondergebracht. Deze locatie is niet toegankelijk voor mensen in een rolstoel. Dat betekent dat haar moeder, die vanwege een handicap rolstoelafhankelijk is, een jaar lang haar dochter niet in de klas kan brengen en zij bijvoorbeeld de dansvoorstelling mist.

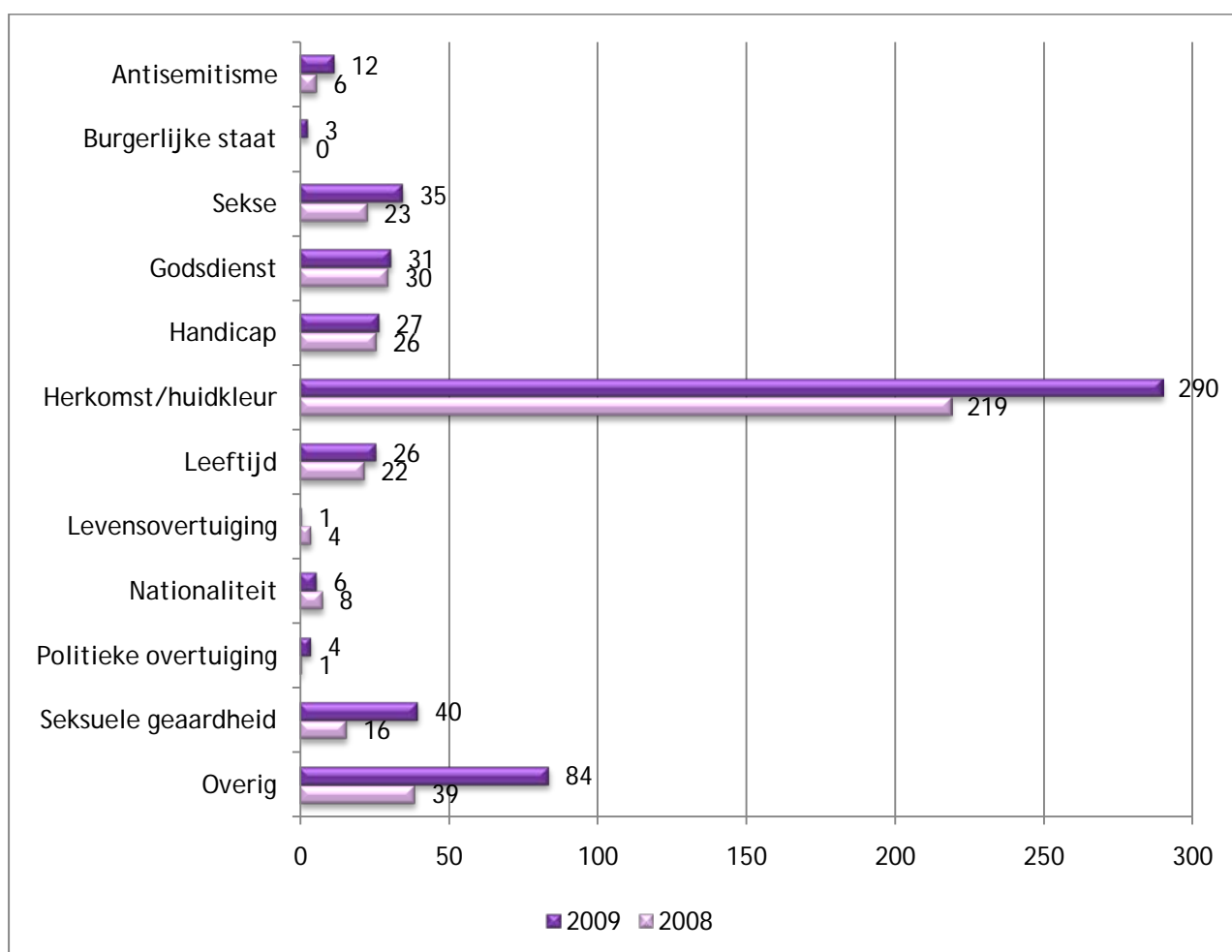
In 2009 zijn 26 meldingen van **leeftijdscriminatie** binnengekomen, waarbij net als in eerdere jaren het merendeel de arbeidsmarkt betreft. Van **antisemitisme** zijn 12 meldingen gedaan. Driemaal gaat het hierbij om antisemitische leuzen of graffiti en tweemaal om meldingen die betrekking hebben op de demonstraties die begin 2009 zijn gehouden naar aanleiding van het conflict in de Gazastrook. Verder betreffen de meldingen uitspraken in de media of op het internet.

Tot slot zijn er enkele meldingen over discriminatie op grond van **nationaliteit** (6), **politieke overtuiging** (4), **burgerlijke staat** (3) en **levensovertuiging** (1). Opvallend is dat de meldingen over discriminatie op grond van politieke overtuiging voornamelijk afkomstig zijn van mensen die aanhanger zijn van de ideeën van de PVV. Zij voelen zich bijvoorbeeld door de media negatief afgeschilderd. De meldingen over nationaliteit hebben vooral betrekking op het weigeren van goederen of diensten, zoals een visum, hypotheek of bankrekening. De 3 meldingen over burgerlijke staat gaan over alleenstaande mannen of vrouwen die zich buitengesloten voelen of financieel benadeeld omdat zij *single* zijn. Discriminatie op grond van **arbeidsduur** is niet gemeld. Het relatief grote aantal discriminatiemeldingen in de restcategorie '**overig**' (84) gaat over 'oneerlijke' behandeling op gronden die niet wettelijk als discriminatie worden gezien. Het gaat

bijvoorbeeld om mensen die zich anders behandeld voelen vanwege een afwijkende lichaamsbouw, hun woonplaats, Rotterdams accent of vanwege redenen die onduidelijk bleven.

We constateerden het al eerder; in 2009 zijn 156 meldingen meer binnengekomen dan in 2008 (stijging van ruim 40%). In figuur 3 is te zien dat de stijging van de meldingen zich vooral manifesteert op een aantal gronden. Zo is het aantal meldingen over antisemitisme verdubbeld (+6), zijn er 24 meldingen meer over homodiscriminatie, 69 meer over etnische discriminatie en 45 meldingen meer die onder de restcategorie 'overig' zijn gerekend. Verhoudingsgewijs is vooral de stijging van het aantal meldingen over homodiscriminatie, antisemitisme en discriminatie op grond van sekse opvallend. De stijging van het aantal meldingen over etnische discriminatie is juist iets minder dan op basis van de stijging van het totale aantal meldingen verwacht zou worden. Dit geldt ook voor de meldingen over discriminatie op grond van godsdienst, handicap en leeftijd. Ook de stijging van het aantal meldingen in de categorie 'overig' valt op. Het is mogelijk dat de campagne van de Rijksoverheid veel van deze meldingen heeft opgeroepen. De slogan 'moet jij jezelf thuislaten als je naar buiten gaat?' spreekt wellicht een breder publiek aan dan wanneer de focus op de wettelijke discriminatiegronden ligt. De verhoudingen zijn verder ongeveer gelijk gebleven. Dat betekent dat er wat betreft de overige gronden sprake is van een ongeveer gelijk verdeelde (lichte) stijging van het aantal klachten.

Figuur 3 Aantal meldingen naar discriminatiegrond in 2009 en 2008²

² Het totale aantal meldingen per jaar in deze grafiek kan afwijken van het totaal aantal meldingen in dat jaar. Een melding kan over discriminatie op meerdere gronden gaan en dat verklaart het verschil.

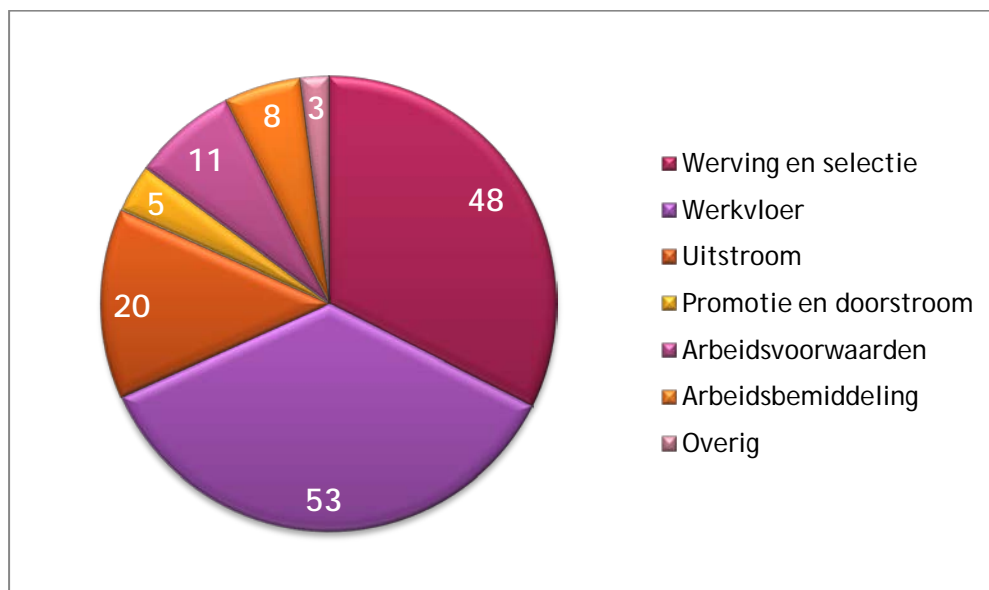
Een jongen wordt op school door klasgenoten met zijn homoseksualiteit gepest. Het heeft zo'n impact op hem dat hij is gaan spijbelen en daardoor een jaar moet overdoen. Ook in het nieuwe jaar blijven pesterijen hem niet bespaard. Hij is meerdere keren op school geweest om erover te praten, maar de school weet de problemen niet op te lossen.

Het maatschappelijk terrein

Discriminatie op de arbeidsmarkt

Met 148 meldingen over discriminatie is de arbeidsmarkt ook dit jaar het maatschappelijk terrein waarover RADAR Rotterdam-Rijnmond de meeste klachten ontvangt. Iets minder dan 30 procent van de meldingen gaat over de **arbeidsmarkt**. Hiermee blijft het aandeel arbeidsmarktklachten redelijk stabiel vergeleken met voorgaande jaren. De meeste arbeidsmarktmeldingen gaan over discriminatie op de werkvloer door collega's, leidinggevenden of klanten (53). Daarna volgen meldingen over werving- en selectieprocedures (48). Meldingen over ontslag of het niet verlengen van een contract (20), meldingen over arbeidsvoorwaarden (11), arbeidsbemiddeling (8) en over promotie (5) vormen de overige subcategorieën. In vergelijking met 2008 is het aantal meldingen over voorvallen op de werkvloer licht gestegen.

Figuur 4 Arbeidsmarktmeldingen

Een man belt naar het bedrijf dat op zoek is naar een nieuwe medewerker. Tijdens dat eerste telefonische contact krijgt hij te horen dat hij niet in aanmerking komt voor de functie: 'We hebben al zoveel mannen, we willen gewoon een vrouw'. De man voelt zich gediscrimineerd op grond van zijn sekse.

Discriminatie op andere terreinen

RADAR Rotterdam-Rijnmond krijgt in 2009 54 meldingen over mogelijk discriminatoir optreden van **collectieve voorzieningen**, zoals overheidsinstanties en de gezondheidszorg. Over discriminatie door **zakelijke dienstverleners**, waaronder banken, verzekeringsmaatschappijen, vervoersmaatschappijen en winkels komen 48 meldingen binnen. De aard van de meldingen varieert van vijandige bejegening (17) tot omstreden behandeling (32). Het kan dus gaan om neerbuigende of racistische opmerkingen van medewerkers, maar bijvoorbeeld ook om het weigeren van dienstverlening. Zo meldt een meneer dat zijn laptop niet werd gerepareerd door een computerwinkel nadat zijn homoseksualiteit bekend was geworden.

Over discriminatie-ervaringen in het **onderwijs** ontvangt RADAR 42 meldingen. Hiervan gaan 29 over etnische discriminatie, 5 over discriminatie op grond van godsdienst en 2 meldingen over homodiscriminatie. Het gaat vooral over pesten van leerlingen onderling en over verschillende examennormen. RADAR krijgt ook 7 meldingen van moslima's die op school niet met lange mouwen en een lange broek mogen sporten. Omdat de meldingen dezelfde school betreffen, zijn zij in de registratie als één zaak geteld.

Er zijn 41 meldingen over discriminatie in de **buurt of wijk**. In 31 van die meldingen gaat het over vijandige bejegening, vooral burenruzies die gepaard gaan met scheldpartijen, pesterijen of smaad en lasterpraatjes of over racistische graffiti op huizen, garages of schuttingen. Zes maal is melding gedaan van bedreiging en 1 maal van geweld. Hierbij gaat het duidelijk om uit de hand gelopen burenruzies, maar een enkele keer ook over het stelselmatig worden gepest en bedreigd door (meerdere en onbekende) buurtgenoten, vaak vanwege etniciteit, maar ook een enkele keer vanwege homoseksualiteit.

Een man en zijn vriendin wonen sinds enige tijd in een nieuwe buurt. Zij hebben zich vlak na de verhuizing aan de directe buren voorgesteld en verteld dat hij Engels is en zij Duits. De man vertelde ook dat hij op een booreiland werkt en vaak van huis is. Omdat hij een intensieve cursus Nederlands heeft gehad probeert hij de buren steeds in het Nederlands te woord te staan. Maar de buren lachen hem uit en maken grapjes om zijn Nederlands. Dat vindt hij onbeleefd. Sinds kort becommentariëren zijn buren alles wat hij doet; de nieuwe plantenbak die voor het huis staat, het vuilnis buiten zetten, alles komt hem op commentaar te staan. Daarbij wordt hij soms uitgescholden voor 'teringbuitenlander'. Zijn vriendin, die vaak alleen thuis is, is ook mikpunt van scheldpartijen. Zij vindt het zo vervelend dat ze bijna niet meer naar buiten durft om de buren.

Een jongen gaat een avondje uit met zijn Poolse vriendin. Aan de deur van een café moeten zij zich identificeren. Het meisje wordt niet binnengelaten, want volgens de portier zijn 'Poolse mensen niet welkom'.

Het Rotterdamse **uitgaansleven** levert 37 discriminatiemeldingen op³. In bijna driekwart van de gevallen gaat het om het weigeren van de toegang tot een discotheek of café, maar een aantal

³ Aanvullend kan worden vermeld dat Panel Deurbeleid Rotterdam in 2009 53 meldingen over discriminatie in de horeca heeft gekregen. Hiervan zijn 17 meldingen in eerste instantie binnengekomen bij RADAR. Deze

keer gaat het ook om verschillende entreprijzen voor mannen en vrouwen of om een onbeschofte behandeling door het personeel. Maar het merendeel van de klachten gaat over etnische discriminatie.

Er is 35 maal een melding gedaan in de categorie 'publieke en politieke opinie'. Hiertoe behoren meldingen van discriminerende uitingen van politici en/of opinieleiders, waaronder uitspraken die gedaan zijn in de media en in columns. Uitingen waarover meldingen zijn binnengekomen, gaan bijvoorbeeld over moslims (afkomstig van PVV'ers), maar ook over vrouwen of homo's. Tot deze categorie worden ook de reacties op de campagne van de Rijksoverheid gerekend (8) en de telefoontjes/e-mails waarin het werk van RADAR ter discussie wordt gesteld (3). De inhoud van deze reacties illustreert dat mensen zich zorgen maken om de maatschappelijke ontwikkelingen.

Er is 30 maal melding gedaan van mogelijk discriminatoir optreden door de politie. In meer dan de helft van de gevallen gaat het hierbij over het willekeurig toepassen van de bevoegdheid om mensen staande dan wel aan te houden of te beboeten (19). Twee meldingen gaan over een gewelddadig optreden door de politie. De overige meldingen gaan over de manier waarop de politie de mensen aanspreekt of over het wegsturen zonder dat de aangifte is opgenomen. Het merendeel van de meldingen over de politie gaat over etnische discriminatie (80 procent).

Er is 27 keer melding gedaan van stigmatiserende of discriminerende uitingen in media en reclames. Ook meldingen over uitspraken op het internet worden tot deze categorie gerekend.

Over discriminatie in de openbare ruimte is 23 maal melding gedaan. Het gaat hierbij om racistische graffiti (10), schelden en onheuse bejegening op straat en 1 maal is melding gedaan van bedreiging op straat. Dertien maal gaat het om etnische discriminatie, 4 maal om homodiscriminatie, 3 maal om antisemitisme (nazistickers en hakenkruisen) en 2 maal om discriminatie op grond van handicap of chronische ziekte. De overige meldingen gaan om onheuse bejegening van vrouwen (seksediscriminatie) of discriminatie op grond van godsdienst.

Voor 15 mensen vormen problemen in de privésfeer aanleiding om discriminatie te melden, waarbij het 2 keer gaat om een vader of moeder die de homoseksualiteit van zijn of haar zoon niet accepteert. Huisvestingsproblemen zijn voor 12 mensen aanleiding om een melding bij RADAR te doen. Het merendeel van deze meldingen gaat over de toewijzing van een woning of over een conflict met de woningbouwvereniging. Ook gaat een melding over een verbod op schotelantennes. Er is ook een melding over het voornemen van de gemeente om het woonwagencentrum in Beverwaard te halveren. Discriminatie in de sport en recreatie is 7 maal gemeld. Het gaat bijvoorbeeld om discriminerende uitingen in het (amateur)voetbal, onheuse bejegening binnen een tuindersvereniging en om het royeren van een homoseksuele sporter als lid van een sportvereniging.

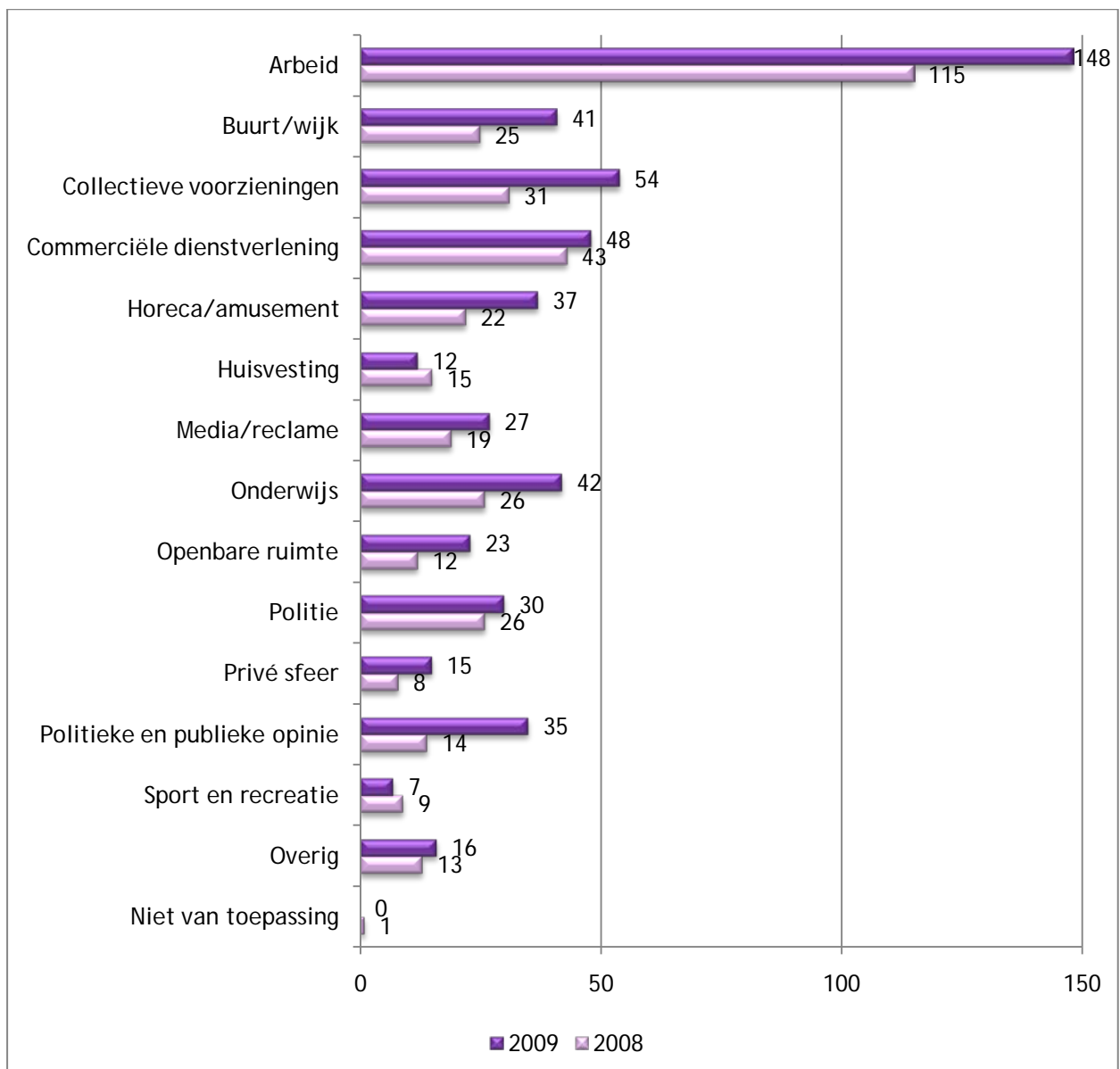
Een vergelijking met vorig jaar laat zien dat ondanks de toename van het totale aantal meldingen, het aantal meldingen over de terreinen huisvesting en sport is afgenomen. Over commerciële dienstverlening en de politie zijn in 2009 meer meldingen binnengekomen, maar de stijging van deze categorieën is wel lager dan op basis van de totale stijging zou worden verwacht. De stijging van het totale aantal meldingen manifesteert zich vooral op de terreinen buurt, collectieve voorzieningen, horeca, onderwijs, privésfeer en politieke en publieke opinie. Daarbij valt de stijging van het aantal meldingen 'politieke en publieke opinie' op, maar die is deels toe te schrijven aan de reacties die binnenkwamen op de campagne van de Rijksoverheid in de zomer. De campagne met posters en spotjes maakt duidelijk iets los: niet alleen levert het veel extra meldingen op, ook voelt een aantal mensen zich geroepen om te laten weten wat zij van de

meldingen zijn doorverwezen naar het Panel en zijn zowel door RADAR als door Panel Deurbeleid Rotterdam geregistreerd.

campagne vinden. Waarbij zij bijvoorbeeld aangeven de afbeelding van de homoseksuele mannen te stigmatiserend te vinden. Ook is er een aantal mensen dat naar aanleiding van de poster van de vrouw met hoofddoek in discussie gaat over de onderdrukking van vrouwen.

Een meneer stuurt een e-mail aan RADAR: hij voelt zich als 'blanke Nederlander' gediscrimineerd door de reclamecampagne over discriminatie. Volgens hem wordt in een radiospotje gesuggereerd dat 'blanke mensen donkere mensen discrimineren'. Volgens hem gebeurt dit vaak genoeg andersom en is het beeld dat 'alles tot je mogelijkheden behoort als je blank bent' zeer onterecht.

Figuur 5 Aantal meldingen naar maatschappelijk terrein in 2009 en 2008

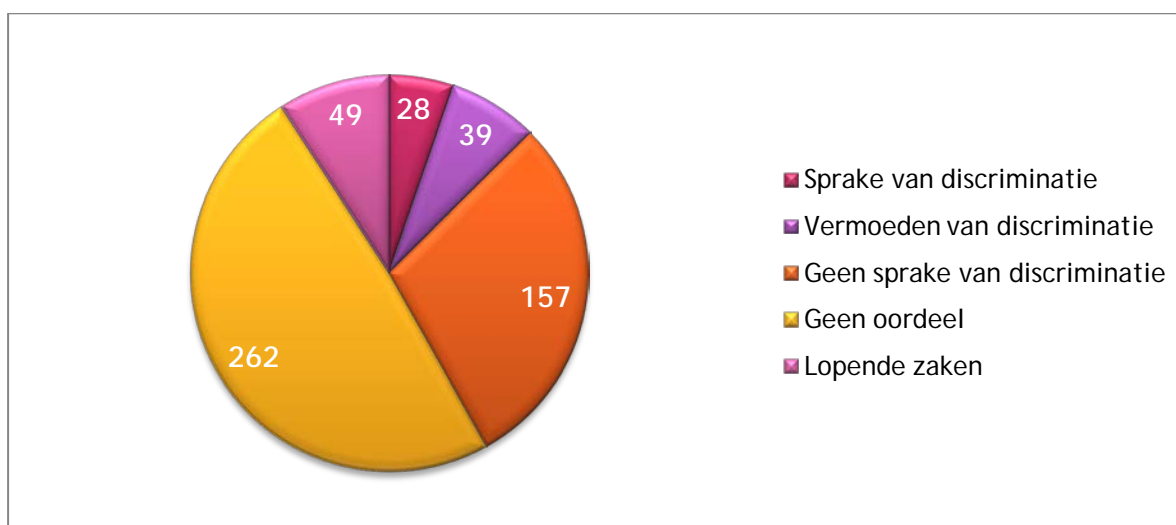

Wijze van klachtbehandeling en beoordeling van de meldingen

Mensen die persoonlijk discriminatie ervaren of die getuige zijn van discriminatie kunnen bij RADAR terecht voor advies, informatie en/of ondersteuning. Zij kunnen RADAR telefonisch, persoonlijk, schriftelijk of per e-mail benaderen. In samenspraak wordt gekeken of en welke acties wenselijk en haalbaar zijn om de discriminatie-ervaring aan te kaarten. RADAR werkt in de regel via het dialoogmodel en streeft naar een oplossing buiten het juridische spectrum. In uitzonderlijke gevallen, als dialoog niet werkt, kan gelijke behandeling ook juridisch worden afgedwongen of kan discriminatie via het strafrecht worden bestreden.

Een discriminatiemelding staat niet gelijk aan bewezen discriminatie. Voor de behandeling van meldingen past RADAR hoor en wederhoor toe. Bij de beoordeling maakt RADAR gebruik van het juridisch instrumentarium. Het beoordelen van discriminatiemeldingen is buitengewoon ingewikkeld. Wanneer melders geen onderzoek of inmenging wensen, onthoudt RADAR zich van een oordeel over mogelijke discriminatie (**geen oordeel**). Over **lopende zaken** kan evenmin een oordeel gegeven worden. Soms loopt een onderzoek vast omdat het principe van hoor en wederhoor geen uitsluitel geeft. Als er geen spijkerhard bewijs van discriminatie is, maar het vermoeden van discriminatie niet is weggenomen, luidt het oordeel: **vermoeden van discriminatie**. In bepaalde gevallen brengt RADAR discriminatiezaken aan bij de rechter of andere bevoegde organen. Wanneer daar het oordeel luidt dat er **sprake is van discriminatie** is dat ook de kwalificatie in de registratie. Dat geldt ook bij voorvallen waarover jurisprudentie voorhanden is. Er is **geen sprake van discriminatie** als de benadeling gebaseerd is op 1) een grond die buiten de wettelijke discriminatieverboden valt, 2) wanneer uit nader onderzoek van RADAR blijkt dat er van discriminatie geen sprake was, of 3) wanneer een bevoegd orgaan tot dit oordeel is gekomen in deze zaak.

Figuur 6 Beoordeling van de meldingen in 2009

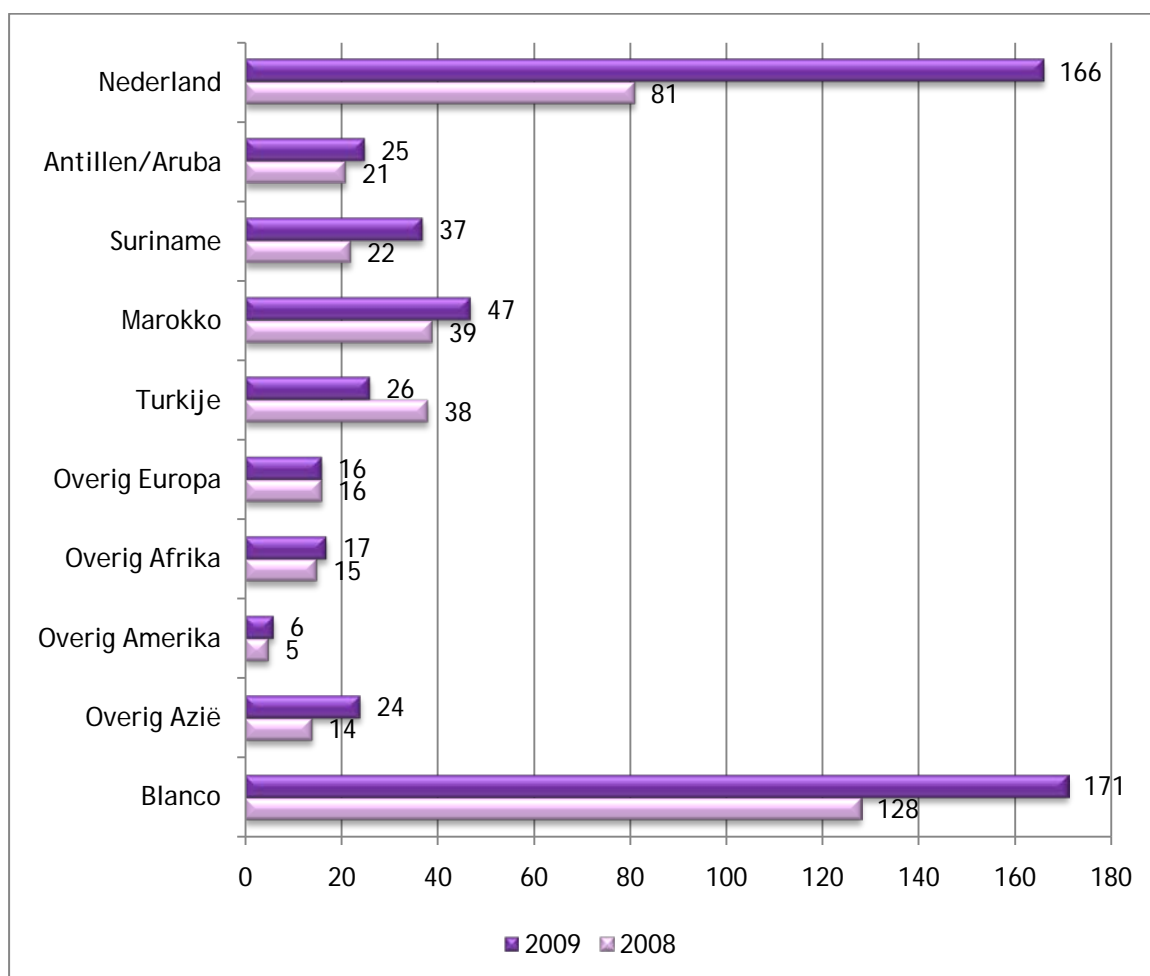
Herkomst van de melders

Discriminatie treft niet alleen etnische minderheden, al leeft dat beeld vaak nog wel. In de groep melders zijn **autochtone Nederlanders** in 2009 het meest vertegenwoordigd (166). Dit is in voorgaande jaren ook zo, maar vergeleken met 2008 is het aantal autochtone Nederlandse melders onevenredig toegenomen. Maken zij in 2008 nog iets meer dan 20 procent van de melders uit, in 2009 is dit gestegen naar iets meer dan 30 procent. Dit beeld past wellicht in de trend dat antidiscriminatievoorzieningen door een steeds breder publiek worden aangesproken en in de loop van de jaren ook steeds meer meldingen krijgen over discriminatie op andere gronden dan etniciteit. Het lijkt er ook op dat de campagne van de Rijksoverheid onevenredig sterk de groep

autochtone Nederlanders heeft bereikt en aangesproken. Dit is ook door andere antidiscriminatievoorzieningen gesignaleerd⁴.

Autochtone Nederlanders hebben discriminatie op de meest uiteenlopende gronden gemeld. Ongeveer een derde van de meldingen gaat over etnische discriminatie. Daarvan gaan 38 meldingen over discriminatie op grond van de autochtone etniciteit. Melders voelen zich veelal benadeeld door (vermeend) voorkeursbeleid voor allochtonen of voelen zich door allochtone buurtbewoners, winkeliers, collega's, et cetera, buitengesloten. Tot slot doet een aantal autochtone Nederlanders melding als getuige van discriminatie op grond van allochtone etniciteit (22). Meldingen over niet wettelijke discriminatiegronden vormen daarna de meest gemelde categorie (33) bij deze groep. Gevolgd door meldingen over discriminatie op grond van handicap (16) en meldingen over sekse- en homodiscriminatie (beiden 18).

Figuur 7 Herkomst van de melders in 2009 en 2008

Van ongeveer een even grote groep (iets meer dan 30 procent) is de herkomst 'blanco' (171). Van een deel van deze melders is de herkomst onbekend gebleven, maar voor een groter deel gaat het om minderheidsgroepen die niet zijn te vatten in een 'land van herkomst'. Het gaat dus niet om discriminerende uitingen die gericht zijn tegen etnische minderheden, maar om uitingen tegen andere minderheden, zoals 'vrouwen', 'ouderen', 'moslims', 'homoseksuelen', et cetera. Melders van **Marokkaanse** en **Surinaamse** herkomst zijn de groepen die hierna de meeste

⁴ Zie bijvoorbeeld: Kik, J. (2010). *Jaarcijfers Discriminatiezaken Hollands Midden. Een overzicht van klachten en meldingen 2005-2009*. Den Haag: BD Hollands Midden en Haaglanden.

meldingen deden (47 resp. 37). Zij worden gevolgd door melders van **Turkse**, **Antilliaanse** en **Aziatische** afkomst.

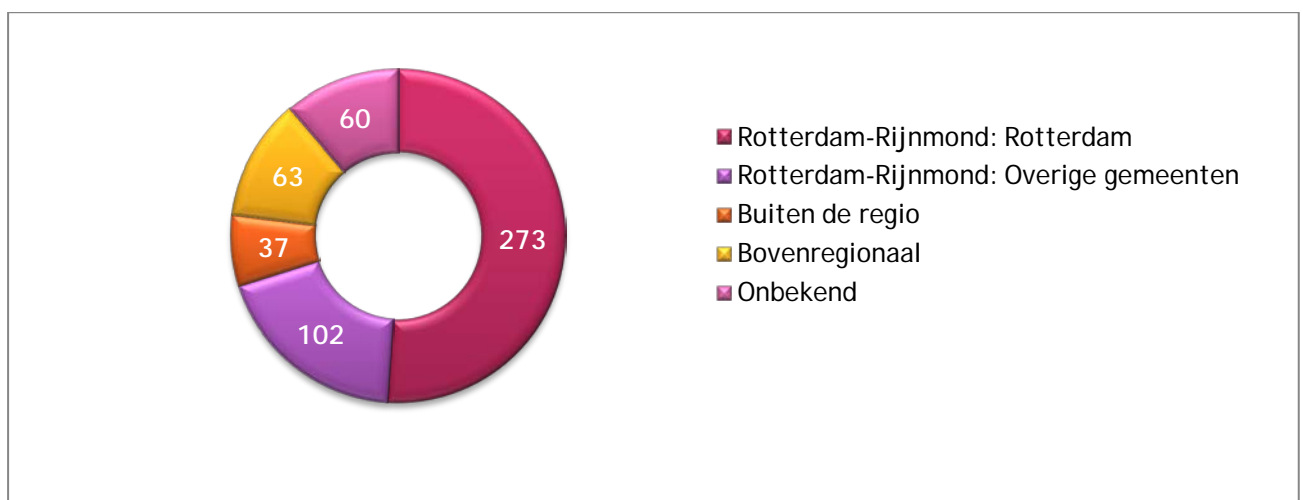
Zoals gezegd is de stijging van het aantal meldingen vooral terug te zien in de meldingen van autochtone Nederlanders. De meldingen van allochtone melders zijn vergeleken met 2008 in verhouding afgenomen. Waarbij de daling van het aantal melders van Turkse afkomst het sterkst is. Ook in absolute aantallen zijn er minder meldingen gedaan door Turkse melders in 2009 (-12). Het blijft gissen naar een verklaring voor deze afname. In 2008 is het aantal Turkse melders ten opzichte van 2007 juist gestegen. Van de meldingen van allochtone melders gaat driekwart over etnische discriminatie (155). Verder zijn er enkele meldingen over discriminatie op grond van godsdienst (16), sekse (6), homoseksualiteit (5) en nationaliteit (4).

Een mevrouw heeft een conflict met de garagehouder die onlangs haar auto heeft gerepareerd. Zij is het niet eens met de onverwacht hoge kosten waar zij voor wordt gesteld. Dit meningsverschil leidt tot een civiele zaak. Gedurende dit proces heeft mevrouw enkele malen contact met de garagehouder. Tijdens een van de telefooncontacten worden uitlatingen gedaan waar mevrouw niet van is gediend. De garagehouder zou opmerkingen gemaakt hebben in de trant van: "Ik heb helaas negatieve ervaringen met Turken, ik vertrouw dat publiek niet" en "het zijn een stelletje oplichters en dan moeten wij achter ons geld aan" of woorden van gelijke strekking.

Geografische spreiding van klachten en meldingen

RADAR Rotterdam-Rijnmond registreert uitsluitend incidenten die in de regio Rotterdam-Rijnmond plaatsvinden, of waardoor inwoners uit die regio zijn gedupeerd. De meldingen in de categorie 'bovenregionaal' gaan over discriminerende uitingen in de (landelijke) media of op het internet. De melders van de incidenten die landelijk of op het internet plaatsvinden, wonen wel allemaal in de regio Rotterdam-Rijnmond. Dit geldt ook voor de melders van incidenten die buiten de regio Rotterdam-Rijnmond plaatsvinden. Bij een aantal (anonieme) meldingen is de plaats van het voorval (en/of de woonplaats van de melder) onbekend gebleven.

Figuur 8 Geografische spreiding meldingen naar plaats voorval in 2009

Het overgrote deel van de gemelde incidenten in Rotterdam-Rijnmond vond plaats in Rotterdam (273). In onderstaande tabel is ook een kolom opgenomen met incidenten die zich niet in de betreffende gemeente afspeelden, maar die wel gemeld werden door inwoners van die gemeenten. In deze tabel tellen sommige meldingen dus 'dubbel': bijvoorbeeld wanneer een inwoner uit Spijkenisse een discriminatie-ervaring meldde die zich afspeelde in Rotterdam.

Tabel 2 Geografische spreiding meldingen in de regio Rotterdam-Rijnmond in 2009

	Voorval in betreffende gemeente	Voorval elders, melder en/of slachtoffer woonachtig in betreffende gemeente	Totaal
Albrandswaard	4	2	6
Barendrecht	5	4	9
Bernisse	1	3	4
Brielle	1	0	1
Capelle a/d IJssel	17	12	29
Dirksland	1	0	1
Goedereede	2	0	2
Hellevoetsluis	3	6	9
Krimpen a/d IJssel	1	2	3
Lansingerland	9	3	12
Maassluis	4	3	7
Middelharnis	4	2	6
Oostflakkee	2	0	2
Ridderkerk	4	0	4
Rotterdam	273	101	374
Rozenburg	1	1	2
Schiedam	18	16	34
Spijkenisse	16	8	24
Vlaardingen	8	5	13
Westvoorne	1	0	1

Een vrouw is voor haar werk een dagje in Rotterdam. Als zij in de tram in haar agenda bladert is een foto van haar vriendin te zien. Medereizigers zien dit en maken vervelende opmerkingen over de (vermeende) lesbische geaardheid van de vrouw. Ook doen zij haar oneerbare voorstellen.